

DELTA I DEBATTEN

Vi tar gjerne imot dine innlegg til papiravisen. Husk at du også kan debattere i kommentarfeltene til artiklene på www.dagen.no

Debattredaksjonen prioriterer korte innlegg.

A-debatt: Maks lengde 4.000 tegn

C-debatt: Maks lengde 1500 tegn

Kronikk: Maks lengde 6.500 tegn.

Innlegg skal undertegnes med fullt navn. Redaksjonen skal alltid ha navn og adresse på forfatteren. Redaksjonen forbeholder seg retten til å kvalitetssikre og forkorte innlegg.

DEBATTANSVARLIG: redaktør **TARJEI GILJE**

Send dine innlegg til: debatt@dagen.no

I FOKUS

For ei tid som denne

Uttrykket er frå Esters bok, og poppar opp i ulike samanhengar. Like fullt har det også tona i meg over lang tid, både som bekrefting i eiga teneste, i møte med andre og no som reiskap i arbeidet.

Kva er det så menneske treng for «ei tid som denne»? Svaret er sjølv sagt ikkje berre enkelt. Etter at eg har blitt presentert for Awana, ser eg at dei har eit nyttig verktøy for ei tid som denne. Awana er eit disippeltreningssprogram for unge mellom 2–18 år, og har med hovudingrediensane undervisning, leik og relasjon (www.awana.no). I altfor stor grad ser eg at me mister mange som er innom i samanhengen vår, anten det er i barne- og ungdomslag eller leir. Målet til Awana er at barn og unge skal kjenna, elska og tena Jesus gjennom livet. Dette trur eg har vore målet og ynskjet for leiarar opp gjennom alle tider. Mykje av arbeidet har også bore frukt. Likevel har me kanskje famla litt fordi me ikkje har hatt eit høveleg verktøy?

Kva går eigentleg kristen tru ut på? Gjennom grundig og systematisk undervisning vert me tatt med gjennom tema som synd, hellighet, identitet, teneste, agape, forfølging og så vidare. Undersøking viser til dømes at berre ein prosent av 13-åringane i USA har eit bibelsk verdsbilete på plass. Dei fleste unge meiner at satan ikkje er verkeleg, at det er om du er ein god person eller ikkje som avgjer om du kjem til himmelen. Dei fleste trur dessutan ikkje at Gud er opptatt av mitt liv. For eit høve me har til å planta bibelske sanningar i dei unge sitt liv!

Om du ynskjer å vinna barn til Jesus, må dei ha det kjekt, har Art Rorheim sagt. Art er frå Ombo og var med og grunnla Awana i Chicago i 1950. 99-åringen lever den dag i dag. Leik er på programmet kvar gong, og relasjon til leiar er viktig. Dei unge vert delt inn i grupper og samtalar der om tru og liv. Gjennom samtale får me god kunnskap om kva som opptar den unge; kva spørsmål og tankar har ho eller han? Slik møter me behov, eit behov det ikkje er så lett å oppdaga i ein setting der me kun har monolog (andakt).

Sjolv har eg nett starta ei spennande reise saman med ungdommar og leiarar på min heimstad. Me har kasta oss litt ut i det ukjente, og starta med Awana. Så langt er me positive. Me har fått fleire leiarar med i arbeidet. Ungdommane synest dette er kjekt og spennande. «Eg synest me nett har starta praten», var kommentaren frå ei ung jente som hadde vore med på gruppesamtale i 25 minutt. Tida går fort når me har det kjekt og meningsfullt.

Awana ynskjer å vera ein ressurs for familiar og forsamlingar – slik at den unge får ei levande tru som ber gjennom livet. Uansett Awana eller ikkje, trur eg at hovudprinsippa er viktige, og kan også tas inn i dei vaksne sine rekkjer. Me treng å ha det kjekt saman, me treng grundig undervisning og trua vert forma og utvikla i samtale med andre.

Marit Hårklau Ådnanes,
dagleg leiar i Indremisjons-
samskipnaden

DAGENS NETTKOMMENTAR

Frps menneskesyn er naturligvis diskutabelt, men frihetsverdiene og den kristne friheten har allikevel et vern.

Trude Rebecha Levare

KRONIKK

Klosterlivet var både i sedelig og åndelig forfall. Både biskopen og abbeden var i høyeste grad moralsk fordervede og tillot seg uten blygsel de skjendigste utskielser.

Flygeblader mot katolisismen

SIMON JACOBSEN tidligere sjef for GOD TV i de nordiske landene, TV-pioner og forfatter av boken «Guds gave til Deg»

En del av kampen mot katolisismen i Norden ble utkjempet litterært gjennom flygeblader og stridsskrifter. Den danske reformasjonsleder, reformator og biskop Hans Tausen skrev: «Med Sværd ved Lænd, som Jøderne i Nehemïæ Dage, maa vi Evangeliske bygge paa Herrens Tempel».

En del av kampen mot katolisismen var litterær gjennom mange flyge- og stridsskrifter som ble skrevet og trykt. Særlig i Tyskland vrimlet det med slike skrifter i 1520-årene.

De tyske skriftene ble også spredt utover Tysklands grenser. Det mest kjente i Norden er historien «Peder Smed og Adser Bonde», en gjendiktning av et tysk protestantisk stridsskrift. Det het «Ein Gespräch zwischen vier Personen, wie sie Gezänk haben von der Wallfahrt im Grimmerthal». Skriftet ble trykt i Erfurt i 1523 eller 1524.

Ved å studere begivenhetene som beskrives i «Peder Smed og Adser Bonde» er historikere blitt enige om at skriftet er blitt til omkring år 1530.

De lærde har opp gjennom tiden diskutert hvem som kan ha vært forfatter til det 500 år gamle lutherske kampskriftet. Etter at jeg har pløyet gjennom gamle aviser og kirkehistorisk litteratur, er jeg kommet fram til at det høyst sannsynlig er vår første evangeliske biskop i Vendsyssel, Peder Thomesen.

«**Peder Smed og Adser Bonde**» er temmelig rå satire over den katolske sjelmesse for avdøde med dens salmer, antifoner og lektier.

Den eldste kjente versjonen, som universitetsbiblioteket i Uppsala kom i besittelse av i 1890, er fra 1559. Det er en utgave som er trykt i Hamburg av unge Johan Wickradt. Det Kongelige Bibliotek i København har noen sider av et eksemplar trykt i København i 1577 av Matz Vingaard. Det eneste fullstendige eksemplaret av denne utgaven fra 1577 finnes i Sveriges Riksbibliotek i Stockholm.

I 1880 utga Samfund til Udgivelse av Gammel Nordisk Litteratur ved Svend Grundtvig en versjon trykt i versjonen fra 1577. In-

stitut for Jyske Sprog- og Kulturforskning og Universitets-Jubilæets danske Samfund ved Svend Mogensen utga i 1936 «Peder Smed og Adser Bonde» i versjonen fra 1559. Utgivelsen kom sikkert i anledning 400-årsjubileet for reformasjonen. Boken er trykt i 500 nummererte eksemplarer, og jeg har nummer 312.

Munken, reformatoren og biskopen Peder Thomesen skrev trolig boken «Peder Smed og Adser Bonde». Han kom fra Børglum ved feriestedet Løkken. I dag er det ikke mange som kjenner til ham, men graver man dypt i historien, finnes han omtalt i de kirkehistoriske samlinger og gamle danske aviser.

Det var ikke akkurat en tiltalende kristendom som ble praktisert på den tiden. Klosterlivet var både i sedelig og åndelig forfall. Både biskopen og abbeden var i høyeste grad moralsk fordervede og tillot seg uten blygsel de skjendigste utskielser. Den unge munken har i bispens omgivelser fått et uutslettelig inntrykk av Den katolske kirkes indre råttenskap.

Peder Thomesen var en sannhetssøker. Heldigvis slapp han omsider ut av klosteret i sin hvite munkedrakt. I 1523 dro han med kongelig oppfordring til Wittenberg for å studere. Der ble han innskrevet ved universitetet på